

Sygn. akt III AUa 1565/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Tadeusz Szweda SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. K. (M. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 19 czerwca 2015r. sygn. akt IV U 1966/14

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,

2. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego M. K. kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ SSA E. Kocurek-Grabowska /-/ SSA J. Pietrzak /-/ SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1565/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2014r. organ rentowy odmówił przyznania M. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony nie udowodnił 15-letniego okresu pracy warunkach szczególnych, albowiem nie można uznać jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) od 24 czerwca 1982r.

do 3 listopada 1982r., od 2 stycznia 1983r. do 18 września 1993r., od 1 stycznia 1984r. do 26 lutego 1990r. na stanowisku spawacza, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych, lecz dokument wystawiony przez archiwum.

Z kolei w okresach od 16 sierpnia 1995r. do 8 października 1997r. i od 1 stycznia 1998r.

do 20 kwietnia 1998r. ubezpieczony pracował na stanowisku spawacza-ślusarza, a stanowisko to jest niezgodne z wykazem resortowym. Nadto przedstawiona książeczka spawacza potwierdza jedynie uzyskanie stosownych uprawnień do wykonywania pracy spawacza.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł M. K. domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, iż w spornych okresach stale pracował w warunkach szczególnych, wykonując prace spawacza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 19.06.2015r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 30.08.2014r.

Sąd ustalił:

M. K. ur. (...), w dniu 8 sierpnia 2014r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy uznał staż emerytalny wnioskodawcy wg stanu na dzień 1 stycznia 1999r. w wymiarze 27 lat, 9 miesięcy i 24 dni, w tym okresy składkowe 26 lat, 7 miesięcy, 19 dni i okresy nieskładkowe 1 rok, 2 miesiące, 5 dni.

ZUS nie zaliczył żadnych okresów zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych.

W dacie złożenia wniosku ubezpieczony pobierał zasiłek chorobowy, który był wypłacany do 29 sierpnia 2014r.

Ubezpieczony od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1971 r. uczęszczał do Zasadniczej Szkoły Budowlanej i równocześnie odbywał w (...) Przedsiębiorstwie (...) na podstawie indywidualnej umowy, praktyczną naukę zawodu - murarza pieców przemysłowych. Przez 3 dni w tygodniu uczęszczał do szkoły na zajęcia teoretyczne i przez 3 dni odbywał praktyczną naukę zawodu.

Po ukończeniu szkoły, od 1 lipca 1971r. do 19 czerwca 1973r. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, w charakterze murarza pieców przemysłowych w (...) Przedsiębiorstwie (...). Po podjęciu zatrudnienia został oddelegowany do wykonywania pracy w Zakładach (...) w C..

W pierwszym angażu jako zajmowane stanowisko określono murarz, choć powierzono ubezpieczonemu obowiązki zgodnie z wyuczonym zawodem - murarza pieców przemysłowych. W karcie ewidencyjnej od 1 stycznia 1972r. wskazywano stanowisko murarza pieców przemysłowych, natomiast w kartach obiegowych aż do 1973r. oznaczano jako zajmowane stanowisko - murarz. Ubezpieczony w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 1 lipca 1971r. wykonywał pracę murarza pieców przemysłowych i pracował przy remoncie chłodni kominowych, kominów przemysłowych. Pracodawca wystawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych za okres od 12 sierpnia 1972r. do 19 czerwca 1973r., z zaznaczeniem, że odwołujący pracował wówczas przy remoncie chłodni kominowych, kominów przemysłowych.

Od 12 września 1973r. ubezpieczony był zatrudniony w Kopalni (...),

(po zmianie nazwy Przedsiębiorstwo (...) w P.), początkowo na stanowisku murarza w Wydziale Nadwozi i wykonywał prace przy remoncie kotłowni.

Wg angażu od 1 marca 1974r. do 31 marca 1977r. zajmował stanowisko ślusarza i pracę wykonywał w Wydziale W-8, a od 1 kwietnia 1977r. do 5 lutego 1978r. stanowisko murarza, choć ubezpieczony od 1974r. wykonywał tylko prace

stolarskie. W aktach osobowych znajduje się wniosek o ukaranie z dnia 8 marca 1977r., gdzie wskazuje się „stolarza M. K.”. W angażach stanowisko stolarza występuje od 6 lutego 1978r. do 23 czerwca 1982r.

W 1980r. pracodawca oddelegował ubezpieczonego do Ośrodka Szkolenia Spawaczy Huty (...) w K., na kurs podstawowego spawania elektrycznego, który ukończył w dniu 24 czerwca 1980r. i kurs spawania w osłonie CO(2) - ukończony w dniu 2 lipca 1980r. Książeczkę spawacza otrzymał w dniu 8 lipca 1980r.

Wg twierdzeń odwołującego, od lipca po nabyciu uprawnień spawalniczych wykonywał on czynności spawacza.

W książeczce spawacza odnotowano, że od grudnia 1980r. ubezpieczony wykonywał spawanie elektryczne i CO(2) konstrukcji oraz nadwozi samochodowych. Od maja 1981r. świadczył pracę spawacza w jednej brygadzie z H. G., zatrudnionym na stanowisku ślusarza. Pracę wykonywał w brygadzie 6-osobowej, w której było 2 lub 3 spawaczy. W angażach stanowisko spawacza wymieniane jest od 24 czerwca 1982r.

Prace polegające na spawaniu elektrycznym i CO(2) ubezpieczony świadczył w pełnym wymiarze czasu pracy do 3 listopada 1982r. Od 4 listopada 1982r. do 31 grudnia 1982r. wykonywał pracę murarza na terenie Czechosłowacji.

Po powrocie do kraju od 2 stycznia 1983r. do 18 września 1983r. był zatrudniony na stanowisku spawacza w Przedsiębiorstwie (...) w P..

Od 19 września 1983r. do 31 grudnia 1983r. pracował jako murarz pieców przemysłowych w L.. Od 1 stycznia 1984r. do 26 lutego 1990r. wykonywał w kraju czynności spawacza. Od 27 lutego 1990r. pracował jako spawacz za granicą: na budowie D. (27 luty - kwietnia 1990r.) zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) i od 2 maja 1990r. do 31 grudnia 1990r. zatrudnienie w (...)

Sp. z o.o. z tym, że za 17 dni urlopu dewizowego wypłacono mu ekwiwalent. Z urlopu bezpłatnego korzystał od 2 stycznia do 31 stycznia 1991r. Od 1 lutego 1991r. do 8 sierpnia 1991r. wykonywał ponownie czynności spawacza w macierzystym zakładzie pracy.

Od 9 sierpnia 1991r. do 30 listopada 1991r. przebywał na urlopie bezpłatnym, po którym świadczył pracę spawacza od 1 grudnia 1991r. do 3 grudnia 1991r.

Od 16 sierpnia 1995r. do 20 kwietnia 1998r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Handlowo Usługowym (...) Sp. z o.o. w B., z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 9 października 1997r. do 31 grudnia 1997r. Powierzono mu stanowisko ślusarza-spawacza, a wykonywał tylko prace spawalnicze.

W okresie od 12 listopada 1997r. do 20 grudnia 1997r. pracował jako zbrojarz, w pełnym wymiarze czasu pracy w W. Sp. z o.o w C..

Wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał odwołanie za zasadne podnosząc w motywach tego rozstrzygnięcia co następuje:

Ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do uzyskania prawa do emerytury, albowiem z dniem (...) osiągnął wiek 60 lat, nie jest członkiem OFE i według stanu na dzień 1 stycznia 1999r. posiada staż pracy w wymiarze ponad 25 lat, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych, dodatkowo od dnia 30 sierpnia 2014r. nie pobierał zasiłku chorobowego.

Sporny był jeden z w/w warunków, w szczególności legitymowanie się przez ubezpieczonego wg stanu na dzień 1 stycznia 1999r. – 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony w toku procesu wykazał, iż od 1 lipca 1971r. do 11 sierpnia 1972r. (1 rok, 1 miesiąc, 11 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności murarza pieców przemysłowych w Zakładach (...) w C. oraz

od 19 września 1983r. do 31 grudnia 1983r. (3 miesiące, 12 dni) w L., które stanowiły pracę określoną w dziale XIV poz.10 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. „prace murarskie przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych, sklepień paleniskowych w parowozach i żeliwiaków”. Od 12 sierpnia 1972r. do 19 czerwca 1973r. (10 miesięcy, 8 dni) w (...) Przedsiębiorstwie (...) świadczył pracę przy budowie oraz remoncie chłodni kominowych i kominów przemysłowych wymienioną w dziale V poz. wykazu A. Opisane czynności wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych nie można zaliczyć czasu odbywania praktycznej nauki zawodu w (...) Przedsiębiorstwie (...)

od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1971 r., gdyż ubezpieczony w tym czasie nie pracował stale w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż przez 3 dni w tygodniu uczestniczył w zajęciach szkolnych.

Od 12 listopada 1997r. do 20 grudnia 1997r. (1 miesiąc, 9 dni) odwołujący pracował jako zbrojarz, co zostało potwierdzone świadectwem pracy z dnia 22 grudnia 1997r. Wykonywał wówczas stale, w pełnym wymiarze czasu pracy czynności wymienione w dziale V poz. 4 Wykazu A.

Do pracy w warunkach szczególnych należy niewątpliwie zaliczyć zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) w P., kiedy ubezpieczony zajmował zgodnie z angażami stanowisko spawacza: od 24 czerwca 1982r. do 3 listopada 1982r.

(4 miesiące, 10 dni), od 2 stycznia 1983r. do 18 września 1983r. (8 miesięcy, 18 dni),

od 1 stycznia 1984r. do 26 lutego 1990r. (6 lat, 1 miesiąc, 26 dni), od 27 lutego do 22 kwietnia 1990r. (1 miesiąc, 27 dni), od 2 maja do 31 grudnia 1990r. (6 miesięcy, 14 dni), od 1 lutego 1991r. do 8 sierpnia 1991 r. (6 miesięcy, 8 dni) i 1 grudnia 1991r. do 3 grudnia 1991r. (3 dni). Jest to praca wymieniona w dziale XIV poz. 12, Wykazu A.

W okresach od 16 sierpnia 1995r. do 8 października 1997r. od 1 stycznia 1998r.

do 20 kwietnia 1998r. (łącznie 2 lata, 5 miesięcy, 14 dni) ubezpieczony zajmując stanowisko ślusarza-spawacza świadczył tylko prace spawalnicze, co potwierdził świadek J. B.. Powoływanie się przez organ rentowy na niezgodność z wykazem resortowym wpisanego

w angażu stanowiska ślusarz - spawacz w sytuacji, gdy ubezpieczony świadczył tylko pracę spawacza nie ma znaczenia dla kwalifikacji tego okresu.

W obecnym stanie prawnym zarządzenia resortowe zawierające uściślenia dokonane w innym okresie przez właściwych ministrów, polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, powołanych w świadectwach wykonywania prac w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy nie mają wartości normatywnych, lecz jedynie informacyjną. „W państwie prawnym nie jest dopuszczalne zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W świetle Konstytucji z 1997r. rozporządzenie jako akt wykonawczy oparty na ustawie nie może zawierać subdelegacji.

W konsekwencji, przedmiotem wykładni są wyłącznie przepisy ustawy i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. [...] W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki „praca

w szczególnych warunkach” przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach A

i B do rozporządzenia z 7.11.1983r., które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana.” (por. glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999r. III RN 25/99 T. Bińczyckiej-Majewskiej OSP 2002/4/48 t. 2).

Ubezpieczony twierdził, że po ukończeniu kursu spawacza, od razu wykonywał tylko czynności spawalnicze tj. spawał konstrukcje oraz nadwozia samochodowe, choć wg angaży do 23 czerwca 1982r. zajmował stanowisko stolarza. Wykonywanie pracy w charakterze spawacza, stale, w pełnym wymiarze czasu pracy od 1 maja 1981r. potwierdzają

jednoznacznie zeznania świadka H. G., pracującego z odwołującym w jednej brygadzie (od 1 maja 1981r. do 23 czerwca 1982r. -1 rok, 1 miesiąc, 23 dni).

Od grudnia 1980r. w książeczce spawacza wskazano, że odwołujący wykonywał spawanie elektryczne i CO(2), dlatego również ten okres może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych (od 1 grudnia 1980r. do 30 kwietnia 1981r. - 5 miesięcy).

Czynności spawacza, które ubezpieczony wykonywał w wymienionych okresach stale, w pełnym wymiarze czasu u pracy w kraju i za granicą, są opisane w dziale XIV poz. 12, Wykazu A.

Opisane powyżej okresy pracy w warunkach szczególnych są wystarczające do spełniania warunku 15-letniej pracy w warunkach szczególnych.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na uznaniu, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał zatrudnienie w warunkach szczególnych przez co najmniej 15 lat, podczas, gdy zestawienie uwzględnionych okresów pracy w tym charakterze stanowi o braku wymaganego stażu, a ponadto błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, tj. oparcie orzeczenia na zeznaniach świadków, z pominięciem treści dokumentów, zgromadzonych w sprawie, a w konsekwencji

- naruszenie przepisów prawa materialnego przez ich niewłaściwe zastosowanie, a to art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i przyznanie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury, w sytuacji niespełnienia przesłanki posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazując na przytoczone zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania oraz zasądzenia zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W motywach środka odwoławczego skarżący wskazywał, że zaliczone przez Sąd I instancji okresy pracy w warunkach szczególnych stanowią łącznie 14 lat, 6 miesięcy i 21 dni, wobec czego ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna, chociaż nie wszystkie zarzuty skarżącego były trafne.

Stosownie do art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganych w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27,

Emerytura o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Ubezpieczony ukończył 60 lat, na dzień 1.01.1999r. miał wymagany ogólny staż emerytalny i nie przystąpił do OFE.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się zatem do kwestii czy ubezpieczony posiada wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach albowiem od spełnienia tego warunku, stosownie do brzmienia art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego (...) zależne jest nabycie emerytury po ukończeniu 60 roku życia.

Sąd I instancji uznał, że postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Z tym stanowiskiem Sądu I instancji nie można się zgodzić, chociaż Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji co do tego w jakich okresach zatrudnienia ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

W tym zakresie skarżący nie wykazał bowiem, aby wnioski wysnute przez Sąd I instancji na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych i rentowych ubezpieczonego oraz na podstawie zeznań świadków i ubezpieczonego nie były logiczne

i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego. Sąd I instancji dokonał analizy dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego, a treść tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami świadków i ubezpieczonego pozwalała na dokonanie takich właśnie ustaleń faktycznych.

Skarżący ma jednak rację co do tego, że Sąd I instancji pomylił się zliczając te okresy, co skutkowało wadliwym przyjęciem, że ubezpieczony legitymuje się wymaganym dla nabycia emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Suma okresów uznanych przez Sąd I instancji wynosi bowiem 14 lat, 10 miesięcy i 3 dni a nie 15 lat, jak stwierdził tenże Sąd.

W toku rozprawy apelacyjnej ubezpieczony podnosił co prawda, że posiada 15-letni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych albowiem nie uwzględniono w wyliczeniu okresu od 4.11.1982r. do 31.12.1982r., kiedy pracował na eksporcie w B..

Z ustaleń Sądu I instancji wynika jednak, że ubezpieczony pracował wówczas jako murarz.

Ubezpieczony po okazaniu mu świadectwa pracy za ten okres potwierdził, że wykonywał wtedy prace murarskie, bo nie miał potrzebnych uprawnień spawalniczych RS.

Prawidłowo zatem Sąd I instancji pominął tenże okres wskazując okresy pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że ubezpieczony nie wykazał, że legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych, a w konsekwencji nie spełnił przesłanek warunkujących uzyskanie prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Mając na względzie charakter sprawy i sytuację ubezpieczonego, na podstawie

art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążania ubezpieczonego obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ SSA E. Kocurek-Grabowska /-/ SSA J. Pietrzak /-/ SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek